

Naval na zlato popustil

Spopad med Francijo in Ameriko na finančnem področju - Nov udarec funtu šterlingu

Politična napetost med Francijo in Združenimi ameriškim državam je prišla pretekli teden do izraza tudi v spopadu na gospodarskem, oziroma finančnem področju. V francoskih rezervah se je razmeroma v kratkem času nabralo okoli 1 milijarda dolarjev in Francozi so najprej po viugastih kanalih napovedovali, da bodo za te dolarje kupili zlato, češ da ne vedo kaj bi sicer z njimi.

Že sama napoved, da bodo Francozi na veliko prišli kupovati zlato je povzročila pravi erum na zlato na pariški in še posebno na londonski borzi. Taval je seveda imel za posledico podražitev zlata in hkrati nazadovanja tečajja dolarja pa tudi funta šterlinga. Amerika vzdržuje že vrsto let tečaj 35 dolarjev za ensto zlata in vztraja pri tem tečaju kljub raznim pritiskom na dolar in kljub zahtevi naj bi ceno zlata, izraženo v dolarjih, dvignila ter tako praktično razvednila dolar. Po tej ceni Amerika tudi prodaja zlato tuim emisijskim bankam.

Na londonski borzi pa se je cena zlata sredi preteklega tedna dvignila čez 35,13 dolarja za unco, na drugi strani pa je hkrati osišel tudi funt šterling, ki je padel na 2,78 15/16 dolarja, kar pomeni, da je bil na se nižji ravno kakor novembra 1964. Nasprotno so bile čvrste nekatere tuje valute, kakor zahtodnonemška marka in švicarski frank. Za obrambo funta šterlinga je morala poseči vmes Angleška banka, ki je kupovala funte šterlinga po tečaju 2,79 dolarja za funt.

Kaj se je pravzaprav pletlo v ozadju

Iz ameriških virov navajamo nekaj pojasnili o tem razpletu zakulisnega boja med Francijo in Združenimi ameriškim državam na finančnem področju. Američani obtožujejo francosko finančno politiko, da je ona sprožila najhujši plaz na evropskem tržišču z zlatom. Naval na zlato in prodaja dolarjev je spravila Američane v škeden položaj, da so napovedali, da bodo — ako treba — s posebnim zakonom odpravili obvezo, da mora imeti dolaristi delni obrok 25-odstotno kritje v zlato. To nameravajo storiti, da bo ameriško finančno ministrstvo, oziroma sistem ameriških rezervnih bank imel na voljo dovolj zlata, ako bodo zahteve iz tujine po njem se bolj narasle.

Kakor rečeno, je prišlo do nalaga na zlato, ker so se Francozi odločili, da bodo — s posebnim zakonom — odpravili obvezo, da mora imeti dolaristi delni obrok 25-odstotno kritje v zlato. To nameravajo storiti, da bo ameriško finančno ministrstvo, oziroma sistem ameriških rezervnih bank imel na voljo dovolj zlata, ako bodo zahteve iz tujine po njem se bolj narasle. Kako rečeno, je prišlo do nalaga na zlato, ker so se Francozi odločili, da bodo — s posebnim zakonom — odpravili obvezo, da mora imeti dolaristi delni obrok 25-odstotno kritje v zlato. To nameravajo storiti, da bo ameriško finančno ministrstvo, oziroma sistem ameriških rezervnih bank imel na voljo dovolj zlata, ako bodo zahteve iz tujine po njem se bolj narasle.

FRANK NAJ BI POSTAL SVETOVNA VALUTA

V začetku so predstavniki francoske vlade bili sporazumni za takšno transakcijo — tako poročajo iz Washingtona — to da pozneje so se premislili ter odločili za nakup zlata. Američani so prepričani, da je francoska vlada, in to na odločitve samega predsednika de Gaulle, namenoma objavila svoj sklep, da kupi v Ameriki za večjo količino dolarjev zlata, in sicer zato, da bi potisnila dolar na vzvod in dvignila francoski frank. Ta naj bi postal prava svetovna valuta v konkurenci z dolarjem. Po prvotni objavi naj bi Francija kupila v Ameriki za 200 do 300 milijonov dolarjev zlata, vendar je pozneje Banque de France sporočila, da namerava kupiti samo za 150 milijonov dolarjev zlata. Američani domnevajo, da so Francozi omejili prodajo zlata zato, da bi dolarje, ki jih imajo v rezervi vrgli na trg ob drugi politični priložnosti.

ZAKAJ NAJ BI AMERICANI ZNIZALI ZLATO KRITJE SVOJE VALUTE?

Republikanec Henry Reuss je predložil parlamentu zakonski osnutek, s katerim se odpravlja obveza, da mora biti dolaristi delni obrok 25-odstotno krit z zlatimi rezervami. Tako bi vlada lahko razpolagala z

večjimi količinami zlata, da bi iz tujine po zlato. Ameriške zlate rezerve znašajo danes 15,5 milijarde dolarjev. Reuss je menia, da bi bilo najbolje takoj odkupiti vse francoske dolarske rezerve (okoli milijardo dolarjev). S tem bi Francozom onemogočili, da bi pozneje delali sitnosti ameriški finančni politiki in v danem trenutku zopet vrgli na trg svoje dolarje.

NA TONE ZLATA PRO DANEGA

Samo v petek so na pariški borzi prodali za 1,5 tone zlata, to je za polovico več kakor prejšnji dan. Cena zlata se je

dvignila od 5.585 frankov (1170 dolarjev) na 5.940 frankov (1.128 dolarjev) za kg. Tečaj funta šterlinga na londonski borzi je znašal tisti dan 2,78 31/32 dolarja.

POMIRITEV NA BORZAH

Na borze je pomirjevalno vplivala odločna izjava ameriške vlade, da bo ohranila sedanji tečaj dolarja nasproti zlato. Ze proti koncu zadnjega tedna so se duhovi na pariški in londonski borzi pomirili. V Parizu je k temu prispevala tudi sama Banque de France, kar so z zadovoljstvom vzeli na znanje tudi v Washingtonu. Cena zlata je zopet nazadovale.

Turisti zahajajo v cenejše dežele

Nemška zvezna banka omenja v svojem zadnjem mesečnem poročilu tudi razvoj turistične gibanja, oziroma gibanje turistične bilance za leto 1964. Ta izkazuje 2 milijardi mark primanjilja za Zahodno Nemčijo. Primanjilja je približno enak tistemu iz leta 1963. Primanjilja nastaja zato, ker so nemški turisti potrošili v tujini več kakor tuji turisti na ozemlju Zahodne Nemčije. Izdatki nemških turistov v tujini so se do srede leta 1962 nenehoma dvigali, nakar so se ustalili; nasprotno, potrošijo tuji turisti v Zahodni Nemčiji zdaj več denarja.

V prvih treh tromesečjih leta 1964 so se po računih Zvezne banke izdatki nemških turistov v tujini povišali, znašali so nekaj več kakor 4 milijarde mark, to je 280 milijonov DM ali 74 odstov več. Kakor rečeno, so se sicer nekoliko povišali v primeri s prejšnjim letom, vendar ni dviganje več tako visoko kakor leta 1962. Zvezna banka je prepričana, da je nemški naval v tujino nekoliko popustil. Pri tem so igralo vremenske razmere, pa tudi druge okoliščine, ki jih ni mogoče oceniti, precejšnjo vlogo. Na turistje je vplivala tudi okoliščina, da so se potovanja v tujino podražila. Tako so se življenjski stroški v času 1961-64 v Italiji dvignili za 21 odstov, na Nizozemskem in v Franciji za 14 odstov, v Zahodni Nemčiji pa samo za 9 odstov. Značilno je, da so nemški turisti lanske leto znatno manj potrošili v Italiji, kar pomeni, da jih je tja odšlo manj; nasprotno so pridobile dežele z nižjimi življenjskimi stroški.

AVSTRILIJA NA PRVEM MESTU

Lansko poletje so Nemci zahajali predvsem v Avstrijo; izdatki zahodnih Nemcev v Avstriji so namreč dosegli 25 odstov, v Italiji 16 odstov, na Nizozemskem 11 odstov, v Švici 11 odstov. Sledijo po izdatkih zahtodnonemških turistov Francija, Španija in ZDA.

V Avstriji so zahodni Nemci v poletni sezoni 1964 (Sommerhalbjahr) potrošili 830 milijonov DM, to je 70 milijonov več kakor v istem razdobju leta 1963. Izdatki nemških turistov v Španiji so se povečali za 44 milijonov DM ter se v Grčiji povišali in dosegli 71 mil. DM. V Jugoslaviji so Nemci potrošili 80 odstov več kakor prejšnje leto, in sicer čez 70 milijonov DM. Izdatki v Švici so dosegli 360 milijonov, to je samo nekaj več kakor prejšnje leto. Izdatki zahodnih Nemcev v Italiji so znašali 535 mil. DM, to je skoraj 170 milijonov DM manj kakor prejšnje leto.

MED TUJCI PRVI AMERICANI

V prvih devetih mesecih lanskega leta so tuji turisti potro-

šili v Zahodni Nemčiji 2,1 milijarde DM (prejšnje leto 1,84). Na prvem mestu so bili Američani z izdatki 520 milijonov DM, to je 60 milj. več. Nemci so imeli večje dohodeke tudi od turistov iz Francije, Nizozemske, Avstrije, skandinavskih držav in Velike Britanije.

Gibanje brezposelnosti na «skupnem delovnem trgu»

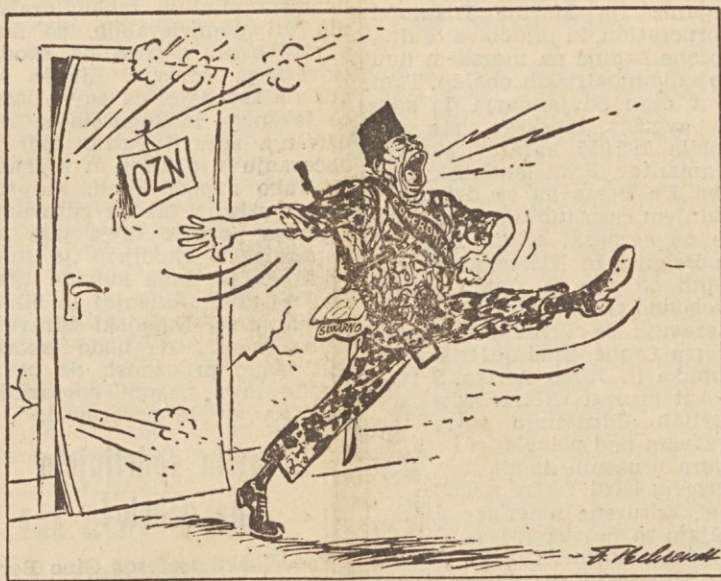
V času od oktobra 1962 do oktobra 1963 sta znašali povprečna razpoložljivost z delovnimi mesti in nezaposlenost v deželah članicah Evropskega skupnega tržišča:

Belgija	16.426	67.870
Zah. Nemčija	527.932	282.236
Francija	60.577	153.279
Italija	1.219.768	
Luksemburg	1.082	215
Nizozemska	119.798	40.328

Gornjo razpredelnico je nedavno priobčil londonski list «Financial Times». List posebej poudarja neskladnost, ki jo je opazil med določenimi podatki o razpoložljivosti delovnih mest in nezaposlenosti v okviru Evropske gospodarske skupnosti. Čeprav je v letosnjem maju ministrski svet Evropske skupnosti postavil osnovo za ustanovitev tako imenovanega «skupnega trga za delo» v Evropi, je to vendarle težko uresničiti. V bistvu naj bi imeli delavci vseh šestih dežel Evropske skupnosti enake možnosti, da se zaposlijo na katerikoli delu; razen tega naj bi skrčili tako imenovano prilagoditveno dobo od štirih na dve leti. Izseljenec naj bi bil dana pravica, da popojezlo se seboj v tujino tudi družino in da so lahko izvoljeni v tuji deželi na sindikalna službena mesta. Pri dosedanjih poskusih za uresničitev teh vsekar kor koristnih pobud so imeli predvsem težave pri usklajevanju velikega povpraševanja po delovni sili v severnih deželah evropske celine z obilno razpoložljivostjo brezposelnih na italijanskem jugu. Ugotovili so namreč, da je ta usklajevanje skoraj nemogoče. Dejstvo je, da so se prišli v zadnjih letih izseljevati italijanski južnjaki tudi v dežele, ki niso članice v Evropski gospodarski skupnosti. Tako se je na primer številu italijanskih priseljencev v Grčijo, Španijo in Severno Afriko povečalo med 1962. in 1964. letom kar za 17,8 odstov.

FRANCOSKO ZITO ZA SOVJETSKO ZVEZO

Francoska vlada je dovolila domačim operaterjem, da prodajo 250.000 ton žita Sovjetski zvezi. Prvo pošiljko (60.000 t.) bodo odpravili februarja. Francoska vlada zdaj proučuje še eno prošnjo za izvoz 500.000 t. žita v ZSSR.

Sukarno je vrata Organizacije združenih narodov (OZN) sicer krepko zalotnil, vendar uradno se ni izstopil. Se te dni je japonskemu listu «Mainichichi Shimbun» izjavil, da spuštuje in celo «ljubi» OZN. Ne more pa ji odpustiti, da je sprejela v Varnosti svet Malezijo, ki pravzaprav ni država. Sukarno tudi ni zadovoljen z delom glavnega tajnika U Tanta v severnem Borneu (južni je pod upravo Indonezije). Dodal je še, da nima Kitajska nikakšnega opravka pri izstopu Indonezije iz OZN. Kitajska obveščevalna agencija «Nova Kitajska» sicer naglašala, da bo 650 milijonov Kitajcev vselej na strani 104 milijonov Indonezijcev. Sovjetski poslanik v Džakarti je rotli, talo poročajo, predsednika Sukarna in zunanjega ministra, naj se Indonezija nikar ne prenažli. Američani so doslej poddelili Indoneziji za kakih 905 milijonov dolarjev pomoči, za letošje je bilo pripravljenih novih 10 milijonov, čeprav se je parlament upr nadaljnjih pomoči Indoneziji. Indonezija bi bila takšne pomoči še vedno potrebna, saj so njene gospodarske razmere zelo neugodne. Indonezijska vlada je razpustila marksistično stranko «Murba» — komunistična stranka ima okoli 3 milijone pristavev — ker je kritizirala politiko Sukarna. Ta se še ni odločil za frontalni napad proti Maleziji, pač pa pošilja tja posamezne napadalne skupine, katerim pa se izkazuje vedno ne posreči. Frontalni boj bi bil namreč močno tvegano, ker bi Indoneziji naleteli v Maleziji tudi na angleško vojsko (okoli 50.000 mož), angleške vojne ladje in letala.

Kako so si razdelili delež pri naftovodu

Za naftovodi, ki se grade tudi v južnem delu Evrope in tudi po naših krajih, se prerivajo velikanske petrolejske družbe in je zato prav, da zvedo naši ljudje prav vse, kar se dogaja okoli gradnje naftovodov, o tem, kako veliki so posamezni deleži pri tem. Da jih kje ne bodo prelisčili, ko se bo šlo za to, da bo treba odšteti odškodnino za uporabljen zemljišče. Zato objavljamo poročilo londonskega «Economista», čeprav vsebuje nekatere podrobnosti, ki smo jih priobčili že iz drugih virov.

«Economist» (26. decembra 1964) sporoča, da je ENI dosegel sporazum z različnimi mednarodnimi petrolejskimi družbami glede uporabljanja naftovoda GENOVA - INGOLSTADT. Esso, Shell in BP so se sporazumeli o 20-letni najemniški pogodbi tega naftovoda, po katerem bodo do letno pretocili 4 milijone tona surove nafte. Letna najemnina ni znana, toda ta se bo ravnala po najemninah, ki bodo veljale za naftovod TAL (Trst-Ingolstadt).

Rešitev v zadevi Genova-Ingolstadt je odprla pot sporazumu med petrolejskimi družbami v tem, kako si bodo delile svoj delež v naftovodu TAL (Trans Alps Line). Esso, Shell in BP (British Petroleum) bodo dobili delež vsaka po 16,66%; ENI in Mobil Oil po 10%. Drugih 28% bo porazdeljenih med družbami Continental, Marathon, Deutsche Erdöl, Gelsenberg, Scholven in Winterschall. Ostanek 2% so ponudili francoski družbi «Compagnie des Petroles», ki pa je, kot poročajo, odbila tako majhno kvoto.

Naftovod Genova - Ingolstadt se ni prebrodil vseh težav ob Bodenskem jezeru pri Konstanzu. Mesto Lindau se še upira načrtu, ker se še boji, da bo naftovod onesnažil jezersko vodo. Poročajo, da je bavarska vlada pritisnila na Lindau, naj popusti.

Na drugem odseku ENI še ni poravnal svojih razprtij z avstrijsko vlado glede naftovoda TRST-INGOLSTADT. Delegacija

upravnih svetnikov OMV, avstrijske državne petrolejske družbe, in Mobil-Austria je, kakor poročajo, pred kratkim šla v Rim in predložila nov predlog ENI-ju. Predlog predvideva ustanovitev ene same družbe za gradnjo in vzdrževanje naftovoda, po katerem bi ENI sodeloval pri vsej dolžini naftovoda. ENI je prejel zahteval večinsko nadzorstvo v družbi, ki bi gradila in vzdrževala del naftovoda, ki bo tekkel po italijanskih tleh.

Komu bodo odkupili zemljo

V preteklih dneh je začel poslovati v našem mestu novoustanovljeni deželni odbor za naftovod Trst - Bavarska. V odboru, ki ima zgolj posvetovalni značaj, so predstavniki iz strokovnjaki z več področij tržaškega in goriškega gospodarstva. V prvi vrsti se morajo člani odbora izreči o tem, kje naj bi postavili izhodnišče naftovoda. Po vsej verjetnosti bo v industrijskem pristanišču v Zavljah.

Naftovod bodo speljali ponekod čez rodovitna zemljišča naših kmetovalcev. Zaradi tega so se nekatere organizacije že pri- ložile. Ravnatelj družbe SIOT, ki bo gradila naftovod, je dal naslednje zagotovilo: Razlasti- ti (pravzaprav odkupiti!) bodo samo tista zemljišča, kjer bodo postavili rezervuarje, to se pravi na področju med Domom in Dolino, dočim bodo za škodo na zemljiščih, čez katera bo speljan naftovod, plačali enkratno odškodnino. Ta zemljišča ostanejo tudi po izgradnji naftovoda last dosedanjih lastnikov, vendar se bodo morali ti obvezati, da ne bodo nad naftovodom gradili stavb in sadili dreves s preglobokimi koreninami, prav tako pa ne bodo smeli na dotičnih mestih uporabljati traktorjev in drugih težjih vozil, s katerimi bi utegnili poškodovati naftovod.

Strah pred ameriškimi naložbami v Evropi

V svojih gospodarskih glasilih beležijo Američani, kako postavljajo poslovni ljudje na svetovnih trgih hladni nasproti Američanom in kako bo ta vplival usodno na ameriške poslovne ljudi v ZDA in drugod. Od česa izvira to hladno razpoloženje? Po svetu zlasti v Zahodni Evropi povzročajo hude skrbi velike investicije ameriške industrije. To ravnanje ameriške industrije utegne zagotoviti ameriški kapitalu pravo navdajo nad celotnim gospodarstvom v zahodnih evropskih državah.

Samo v l. 1964 so ameriški poslovni ljudje investirali za 3,4 milijarde dolarjev več. Ker so letošnje ameriške investicije večje od prejšnjih let, so seveda protesti in kritike o dolar-skem imperializmu se ostreješe.

Nacionalistični krogi v BRAZILIJU so nedavno skušali preprečiti ostvarene načrta Hannana, ki je predvideval 25 milijonov dolarjev za izgradnjo pristanišča za železne rude, ki ga je brazilska vlada že hotela odobriti. V AVSTRALIJI investirajo Američani 4 milijone dolarjev tedensko ter je zato vlada pod pritiskom domačih gospodarskih krogov, ki zahtevajo, da mora biti udeležen del domačega kapitala v vseh tujih investicijah.

Ko so se zbrali v PARIZU na posvetovalne veliki francoski industrijski krogi, so morali poslušati nič kaj prijetna poročila strokovnjakov, da bo Francija prešla popolnoma pod gospodarsko odvisnost od ameriških industrijskih družb, če se bo investiranje ameriškega kapitala nadaljevalo v dosedanjem obsegu; do sedaj so namreč ameriške investicije dosegle 1,2 milijarde dolarjev.

Seveda ni še nobena velika evropska država zaprla vrat ameriškim investitorjem, vendar se v državah, kjer imajo opravka z velikimi tujimi investicijami, kar se da hladno in zadržano vedejo nasproti ameriškim odposlancem. Evropski industrialci se zavedajo, da imajo Američani na voljo zelo obsežne trgovinske in tehnične analize, ter se izredno sposobnost za obdelavo tržišč.

V ZAHODNO NEMČIJO so vložili ameriški poslovni krogi 2 milijardi dolarjev. Ameriški General Motors - Opel je nevarne tekme Volkswagen. Nemški industrialci že pritiskajo na vlado, naj bi nekaj ukrenila proti temu investiranju z onstran morja.

Narobe pa ITALIJA pospešuje ameriške investicije na nerazvi-

tem jugu. Celo v tistih državah, ki odpirajo rade vrata ameriškim investicijam, raste kritika, da imajo tiste industrijske družbe, v katerih so soudeleženi ameriški poslovni krogi, silno raskrojevano moč, ker preplakujejo vse, dajejo vrtoglavo visoke najemnine, sprejemajo in službo ali pa odpuščajo uslužbenca kar na hitro.

FRANCIJA PREDNJACI V BOJU PROTI AMERIŠKEMU KAPITALU

Od vseh držav je najbolj sišati francoski protest. Ni pa ostalo samo pri protestiranju, ampak so francoski poslanci izglasovali v parlamentu celo vrsto protikupepov: V peti francoski gospodarski plan so predlagali nekaj določb, ki naj bi zavrele tuje investiranje, češ da je to problem št. 1 francoskega gospodarstva. Spremenili so davčne zakone o spojitvah, o tako imenovanem integriranju sorodnih podjetij, da bi bila večja podjetja kos ameriškim ponudbam. Tujci smejo kupovati industrijske papirje samo na francoskih borzah, da bi se tako izognili presenečenjem, kakor se je to dogodilo v primeru Chrysler-Simca.

Vendarle pa francoski gospodarstveniki priznavajo, da na nekaterih svetovnih področjih človeške dejavnosti prevladujejo velike ameriške korporacije, tako v pripravljanju hranil za tržišča, v sintetičnem kavku, v kmetijski mehanizaciji, v električnih računskih strojih itn. Francozi bi radi prodajali letala Caravelle Kitajski, ki pa imajo ameriške elektronske naprave. Kako naj to izpeljejo, ko pa se temu protivi ameriški Battle act-zakon o dobavah vojnega značaja. Veliki ameriški tehnik «Time» nekako olajšano ugotavlja, da niso vse države tako odločne v svojem protinvesticijskem stališču ameriških kapitalov, kakor je Francija.

MEDNARODNA FINANČNA DRUŽBA — NOV RAVNATELJ ZA INVESTICIJE V AFRIKI, AZIJI IN NA SREDNEM VZHODU

Predsedništvo Mednarodne banke za razvoj je imenovalo novega ravnatelja za investicije v Afriki, Aziji in na Srednjem vzhodu pri Mednarodni finančni družbi (I.F.C.), in sicer v osebnem tekmeu Volkswagen. Nemški industrialci že pritiskajo na vlado, naj bi nekaj ukrenila proti temu investiranju z onstran morja.

Narobe pa ITALIJA pospešuje ameriške investicije na nerazvi-

Koncentracija evropskih avtomobilskih tovarn

Zavarovati se hočejo pred konkurenco ameriških tovarn

MUENCHEN, decembra — Danes je v Evropi (brez pristevanja vzhodno-evropskih držav) okrog 80 tovarn, ki se bavijo z izdelovanjem avtomobilov. Mnoge izmed teh so poznane vsakomur, kot n. pr. Volkswagen, Opel, Ford, BMW, NSU in Daimler-Benz, ki so v Zapadni Nemčiji. Fiat, Alfa Romeo in Lancia v Italiji, Renault, Citroen, Peugeot in Simca v Franciji, British Motors, Leyland in Rootes v Veliki Britaniji in Koncino Volvo in Laab na Švedskem. Našeli smo ne nekaj imen. Te avtomobilске tovarne so izdelale v letu 1963 7,9 milijonov vozil. Ta proizvodnja ne nenehoma narasča in to za približno 1,1 milijona vozil letno, kar predstavlja 16,7 odstov.

V zvezi z nenehnim narasčanjem proizvodnje je tudi opaziti pri avtomobilskih industrijah težnja za medsebojnim sodelovanjem in celo do spojitve. V Zapadni Nemčiji je bila strani se pritožujejo npr. pri obitvi, da sedanji industrijski čevlji niso toliko trepni kot nekdanji, ni ni mogoče dobiti dovoljnih količin ženskih modelov, ki so bili nagajani na modnih revijah, ki dvakrat na dan v popoldanskih urah prikazujejo najnovejše ustvaritve jugoslovanskih ustvarjalcev mode.

Splošno vzeto se jugoslovanska podjetja držijo v velikih linijah modelov evropskih modnih središč. Lansko leto je bil nekoliko večji poudarek na standardnosti in uporabnosti, manj na modni domiselnosti. Zanimivo je bilo pri letošnjem ocenjevanju, da je dobil dve zlati kolajni model podjetja «Almira» iz Radoljice. Največ kolajn pa ima letos podjetje «Modna oblačila» v Ljubljani: 7 zlatih, 1 srebrno in 3 bronaste kolajne. Tovarna usnjene galanterije «Tokos» je dobila letos dve zlati in dve srebrni kolajni za svoje torbice, kovčke in drugo galanterijo.

Ne glede na kritike ljudi ali pa prav gotovo zaradi tega bo letošnji sejem mode «Moda 1965» pomenil nov korak na pred, ker bo odkril pomanjkljivosti, katere bodo vsi hoteli, da jih kolikor mogoče odpravijo.

vest pred kratkim objavljena prav o sodelovanju med tovarnami Daimler-Benz in Volkswagen. Te dve avtomobilski industriji, ki sta največji v Zapadni Nemčiji, bosta v bodoče tudi delali pri razvoju tovarn Auto Uniona, ki baje naj bi že pripadali Daimler-Benzu. Med Daimler-Benzom in Volkswagenom ni bilo nikoli večje konkurence ter je zato predvidevati, da se bo to sodelovanje predvsem osredotočilo na izvoz in na zmanjšanje proizvodnih stroškov.

Razen v Zapadni Nemčiji je tako sodelovanje že v teku v Franciji med koncernoma Peugeot in Citroen.

Francosko-italijansko sodelovanje že obstaja med Alfa Romeo in Renaultom. Zakaj ta težnja po sodelovanju? Predvsem zato, ker je za avtomobile, ki so proizvedeni v enem samem ciklusu, cena proizvodnih stroškov znatno nižja. Važno vlogo pa igra tudi vprašanje garaž in servisnih služb.

Kakšno pa je ameriško tržišče. Predvsem prednjacija General Motors, Ford in Chrysler. General Motors je za polovico manjša od Fordovih tovarn in obenem petkrat večja od Chryslerjevih. General Motors ima približno 600.000 zaposlenih ljudi in letni žiro 9000 milijard lir. Evropska avtomobilska industrija je v primerjavi z ameriško seveda neznatna. Če pri merjamo letni žiro evropskega industrijskega koncerna, kakor je Volkswagen, predstavljata v primerjavi z General Motors le deset del, glede števila zaposlenih ljudi pa šest del. V zadnjem času so tri največje ameriške družbe povečale svoje napore za povečanje svoje deleža na evropskem tržišču. V Zapadni Nemčiji je to opaziti pri tovarnah Opel in Ford, medtem ko si je Chrysler zagotovila delež pri tovarni Simca v Franciji in Rootes v Veliki Britaniji. Sedaj preostaja evropskim tovarnam odločitev, katera pot bi bila najboljša za utrditev konkurence proti ameriškim tovarnam. Posebno v okviru evropskega skupnega tržišča je težnja v avtomobilski industriji, da bi prišlo do mednarodnih povezav in do počasne spojitve.

AMERIŠKA INDUSTRIJA NAPREDUJE

Ameriški Federal Reserve Board javlja, da se je ameriška industrijska proizvodnja v minulem novembru znatno povzpela. Pri tem je avtomobilska proizvodnja tako napredovala, da se je za nadoknadila zubo iz prejšnjih mesecev. Indeks industrijske proizvodnje je novembra poskočil na rekordno višino 134,9, dočim se je ustavlil oktobra pri 131,7 in sept. pri 134. Izračunavanje indeksa se oslanja na osnovo 1957-59 = 100.

Ali smo res zapisani smrti?

Kakšna družinska tragedija prav ob Novem letu! Pet otrok vam zgolji v leseni gorski koči, kamor ste jih pripeljali iz vele mesta, da bi se naučili čiste zrak, nasekali po beleme svežem snegu in nagledali s snegom obloženih smrek in jelk v živi naravi, medtem ko ste odšli za kratek čas v družbo s prijatelji v gostilno. Dovolj je bilo morda, da se je po lemo padlo iz peči, da se je koča vnela ter je v njej našlo strašno smrt vseh pet otrok (9-letna Miranda, 6-letna Rina, 5-letni David, 4-letni Dominik in 3-letni Matej). Ni bilo količnega pomembnega lista v Italiji, da ne bi priobčil slike otrok pred tragedijo in slike krstovskih staršev, ki morajo imeti nadloško vojo in srce, da so prenesli strahoviti udarec. Ze sam prizor s kolonom na jezera, v katerem je sedelo pet otrok, po vrsti od najmlajšega do najstarejšega — predvsem ta slika je krošila po listih — je moral pričarati pred očmi odraslega morda že povsem pozabljenega žitljenjskega pomena in vlti upanje v bodočnost, ki najhujšemu pesmistu, ki ga je življenje razočaralo.

Zgodilo se je to v kraju Macugnaga pod goro Monte Rosa blizu švicarske meje. Oče Anglez dr. Clement Green je vzik in je bil dodeljen jedrskemu laboratoriju v Ispri, ki pripada italijanskim državam jedrskih komisij, in žena Rozamarija mu je sledila z otroki. Po katastrofi jima je ostalo edino upanje, da bosta imela ahko še otroke, saj sta razmeroma še mlada, njemu je 30 let, njej pa 32.

Tiste 46-letne preproste Francozinje iz Avila, ki je pri 23. otroku izkrcavala in smo v nedavno omenili na tem mestu, se gotovo še spominjate. In drugi Angleži, sloviti filmski igralce Charlie Chaplin se pri 70. letu ne plaši družine s sedmimi otroki.

Kaj pa mi, ki smo včasih s pompolovanjem gledali na francoski narod, češ da izumira in ki si še danes kaj radi dovolimo kakšno opazko na račun demoraliziranega zapadnega sveta? Pri nas moramo tiskati brošure: «Več otrok!» V tako velikih skokih smo šli nazaj. Naši starši so imeli še po 6, 7, 8 in tudi več otrok v naših novih družinah pa je skoraj zadladala grobna tišina; kvečjemu se po njih se čmeri kakšen do skrajnosti razvajan otroček, za katerega se mati trese noč in dan in mu kliče zdravilna ob vsakem hladnem vetru!

Ce poprašate mlade matere in očete, zakaj tako, boste slišali znane odgovore: Danes ni več tako kot po starem... Razmere so drugačne... Kdo se bo mučil z njimi, treba na delo... Rašji gremo malo ena spasi... Kje je denar za več otrok... Sami izgovori, ki prav malo držijo, ne drži navadno niti izgovor, da je premalo denarja.

V resnici ni več v nas žitljenjske sile, ne instinktivnega žitljenjskega zagona, ne vere v bodočnost, za vsakim vogalom vidimo strahove. Postali smo pravi pravcati banatski Svabi, ki so se v predvojni v Jugoslaviji kar valjali v bogastvu in masti, a otrok nio več imeli.

Na tem mestu se ne moremo poglabiti v to vprašanje in raziskovati podrobnosti o vzrokih tega pojava in o odpravih. Gotovo je, da smo močno izkrcavali v boju za svobodo, da tudi povojno izseljevanje v Avstralijo in drugam je stori- lo svoje. Ne pretiravimo, ako zapisemo, da sta v marksističnem izmed nas tudi razočarane po tolikših žrtvah in diskriminacijska politika ubila vero v bodočnost.

● **POSVETOVANJA ZA PREOBRAZBO ITALIJANSKE VLADE.** Ko je bil izvoljen socialni demokrat dr. G. Saragat za predsednika republike, je ostalo nesedeno ministrstvo za zunanje zadeve. Zdej ne gre samo za to, kdo bo prišel na to mesto, temveč bo po vsej verjetnosti prišlo do sprememb tudi v nekaterih drugih resorjih. Ne kaže, da bo izvolitev novega predsednika izzvala pravo vladno krizo, ker tudi socialistični tisk naglašja, da bi ne imela smisla pogosta menjava vlade; saj bi takšne spremembe ovirale pozitivno delo. Pri politiki novega predsednika so se pokazale v krščansko demokratski stranski močne razpoke, ki naj bi jih ugledilo bližnje zasedanje vsedržavnega sveta Krščanske demokracije. Po sestanku vodečih socialistov, ki ga je sklical glavni tajnik Martino, je socialistična agencija Kromos naglasila željo socialistov, ki so s krščanskimi demokrati v vladni koaliciji, naj bi vodstvo Krščanske demokracije bolj upoštevalo tudi fanfanijsko strujo in sindikaliste, ki so iskreni pristaši sodelovanja med socialisti in katoličani. Vsekar naj bi Krščanska demokracija kot celota odgovarjala za delo krščanskih demokratov v vladi.

● **VELIKA NESREČA V JUGO-SLOVANSKEM RUDNIKU.** V premogovniku »Jarand« v Ušcu pri Kraljevi je bilo zasutih globoko v rovu 14 rudarjev. Vsi poskusi, da bi rešili so bili zaman, ker so se v rovu razsirišili plini. Dosej so izvešli iz rova 11 mrtvih rudarjev. Družinam ponesrečenec je izrazil sožalje predsednik Tito, izrazi sožalja so prispeli tudi iz Italije, tako iz mesta Gavoranno, pa tudi od raznih sindikalnih zvez.

● **PRED NENADNIM OBIŠKOM ERHARDA NA FRANCO-SKEM.** Skupno francosko-zahodnonemsko sporočilo je napovedalo nenadni sestanek med generalom de Gaulleom in zahodnonemskim kanclerjem prof. Erhardom v gradu Rambouillet. Državnika se bosta sestala 19. januarja. Najprej se bosta sestala samo de Gaulle in Erhard, šele pozneje bodo razgovorom prisostvovali Francoza Pompidou in Couve de Murville ter nemški zunanji minister Schröder. V tem gradu so se francoski in nemški državljani že večkrat sestali. Gre za poskus ponovnega zblizanja med Francijo in Zahodno Nemčijo, ki svojo zunanjo politiko oslanja pod kanclerjem Erhardom bolj na Ameriko in Anglijo kakor na Francijo. Morda hoče de Gaulle izkoristiti zadnje razočaranje Nemcev nad ameriško politiko. Vse kaže, da se Američani niso vdali nemškemu pritisku, da bi postavili čimprej na dnevi red vprašanje združitve obeh Nemčij. Res je tudi, da de Gaulle prav nič ne navdušuje za večstransko avtorsko silo, v kateri naj bi bil tudi Zahodna Nemčija. Kanaevnem govoru v svojih palači v zahodnem Berlinu dejal, da bo v Rambouilletu tudi on postavil na de Gaulleu zahteve ter ne bo samo od govarjal na de Gaullovo predlogo.

● **KAM VSE BO POTOVALI PREDSEDNIK JOHNSON.** Ameriški listi poročajo, da bi bil predsednik Johnson pripravil odpravi se na pot v Moskvo, ko bi prejel od tam povabilo; vendar je v svojem novoletnem govoru sam povabil sovjetske državljane, naj pridejo v Ameriko, da bodo lahko na mestu iz prve roke preučili ameriške razmere. Johnson je omenil, da bo v tem letu obiskal Evropo in Južno Ameriko. Pričakujejo, da se bo ustavi v Veliki Britaniji, Franciji in Zahodni Nemčiji in verjetno tudi v Italiji. Johnson hoče okrepitev vez med državami Atlantske zveze. V ameriškem predsedništvu noče dati nikakršnega poljsnega o morebitnih razgovorih med Washingtonom in Moskvo o Johnsonovem obisku, pač pa pravijo, da je vsa zadeva v rokah Kremlja.

● **MADŽARSKI ZUNANJI MINISTRI V PARIZU.** Zunanji minister Madžarske Janos Peter je bil od francoske vlade povabljen v Pariz. Tam se je sestel z zunanjim ministrom Couve de Murvilleom. Kulturni stiki med obema državama so že močno napredovali; meseca decembra je bil podpisani v Budimpešti tudi poseben sporazum o kulturnem sodelovanju, ki velja do konca leta 1966 ter zadeva tudi izmenjavo študentov, stipendije itd. Važnejše je vprašanje gospodarskega sodelovanja na podlagi trgovinskega sporazuma od junija 1963, ki velja do konca decembra 1965. Sporazum predvideva letno izmenjavo 160 milijonov frankov v obeh smereh, lani je Francija izvozila na Madžarsko za 198 milijonov frankov, medtem ko je uvoz iz Madžarske dosegel samo 54 milijonov frankov. Madžarski nakupi žita so premanjkljivi se povečali. V prvem polletju 1964 so zaradi naraščajočega primanjkljaja morali skriti izvoz francoskega žita na Madžarsko. Po 50 letih se je prvič zgodilo, da je francoska vlada povabila zunanjega ministra Madžarske v Pariz.

● **JUŽNOTIROLSKI POSLANEC IZROČEN SODISCU.** Parlamentarni odbor je pooblastil italijanske sodne oblasti, da postavijo pred sodišče južnotirolskega poslanca Hansa Dietla, pristasa južnotirolske ljudske stranke. Dietl je sam v svojem

MEDNARODNA TRGOVINA

Podvojitev cene živega srebra

V dobrem letu se je cena živega srebra na londonski borzi kar podvojila; dvignila se je od 77 na 150 funtov šterlingov za jeklenko (76 funtov). Danes je prav malo znamenj, ki bi napovedovala ponovno upadanje cene. Letošnja proizvodnja španskih in italijanskih rudnikov je že skoraj zaprpadna. Mnogo živega srebra gre zdaj za plastično industrijo; veliko je povpraševanje zlasti iz zahodnih držav. Prvi tako uporabljajo v zadnjem času živo srebro zlasti za izdelovanje strupov za pobijanje mrčesa na poljih. Vsekar proizvajalca živega srebra ne dohiteta več stvarnih potreb. Včasih je bila Sovjetska zveza velik dobavitelj živega srebra, toda že dve leti ni dobavila na angleški trg nikakšne količine. Na drugi strani so posiljke iz Kitajske zelo picle.

Pred prazniki je ameriška »General Services Administration« napovedala, da bo vzela iz strateških zalog 14.000 jeklenk ter jih postavila na trg, vendar ni niti ta sklep potisnil cene navzdol.

Mednarodna prireditve v Padovi 1965

Na seji upravnega sveta mednarodnega velesejma v Padovi je predsednik odv. Merlin predložil navzočim gospodarstvenikom in časnikiarjem značilnosti 43. padovanskega velesejma, ki bo od 31. maja do 13. junija. Čeprav bodo na velesejmu zastopani skoraj vsi sektorji javnega gospodarjenja, vlada že zdaj zanimanje zlasti za razstavo gradbeništv, mehanske industrije, kmetijstva in stanovanjske opreme. Med novostmi prihodnjega velesejma bodo razstave oblačil, tekstila, živilskih potrebščin, vin in likerjev, prefrabriciranja v težki industriji in ladjedelstvu ter opreme za javne lokale. V okviru sejma bo več kongresov in študijskih zasedanj.

Po poletnem velesejmu bo oktobra razstava notranjega preobnove in skladiščenja pod geslom TRAMAG 65. Med razstavo bodo študijski seminarji o tekstilih, kemiji, zdravilski, papirni, kovinski in mehanski industriji, kakor tudi o tvorniški dejavnosti, gradbenem materialu, zlitljivih stavbah, livarnah in ladjedelstvu.

V okviru padovanskega velesejma bo kasneje razstava javnih uslug pod geslom »Sodobno mesto«. Zajemala bo vsakovrsten material in stroje za posamezne javne poslovalnice in drugo, kakor na primer za analitične, pralnice, obrate za likanje, za mestno razsvetljavo, pilnovce, za zavode za strokovno usposabljanje itd.

Sejemska sezona se bo zaključila kot običajno s specializiranim razstavo prvostvne perutnine pod geslom MAV 65, ki bo letos že četrtič, in sicer od 4. do 8. decembra 1965. Razen posebnih razstav srestev za uspešno perutinarstvo in trgovanje s perutinom, bodo trije dnevi posvečeni študijskim zasedanjem. Istočasno pa bo 7. sejem plemenskega goveda, pegatik puranov združen z natečajem in 3. natečaj praktičnega presojanja vrednosti goveda za rejo in zakol, katerega se bodo udeležili predvsem študentje, živinorejci, živilski nadzorniki in posredovalci.

4. IPACK-IMA V MILANU

Predsednik sejma IPACK-IMA senator dr. Sagin je imel te dni na sedežu milanskega sejmskega tiskovno konferenco, na kateri je v osnovnih potezah orisal značilnosti četrtega sejma embalaže, industrijskega prevoznikstva in strojev za živilsko indu-

govoru, ki ga je imel pred italijanskim parlamentom zahteval, naj parlament odobri sodni postopek proti njemu. Dietla je obtožil avstrijski profesor glasbe Guenther Andergassen, ki so ga aprila lanskega leta aretirali v Benetkah. Ta je izjavil, da se je v Bocnu in Innsbrucku večkrat sestel z Dietlom, ki naj bi ga bil spodbudil, da izvežba sposobne ljudi v uporabi orožja in razstreliva za atentate na Južnem Tirolskem. Dietl naj bi bil tudi dal navodila Andergassenu, kakšna naj bo propaganda Južnotirolskega osvobodilnega gibanja (BAS - Befreiungsaktion Südtirol) in kako naj bi bili sestavljeni letaki. Južni Tirolci zahtevajo pravico do samoodločbe ali zakonodajne avtonomije, ali interakcionalizacijo Gornega Poadija, ali pa priključitev Južnega Tirola k Avstriji. Rimski parlament je od bil zahtevo državnega tožilstva da bi Dietla aretirali.

● **TURCIJA NOČE V VEČSTRANSKO JEDRSKO SILO.** Turška vlada je uradno sporočila ameriški vladi, da bo odklonila povabilo, naj se Turčija pridruži večstranski atomski sili. S tem stališčem Turčije je seveda zadovoljena Sovjetska zveza. To je potrdil tudi N. V. Podgorni, ki je nedavno vodil sovjetsko delegacijo na potovanja po Turčiji. Podgorni je tudi dodal, da so v Turčiji delegacijo sprejeli ljubezno in gostoljubno. Vse kaže, da so se odnosi med Turčijo in Sovjetsko zvezo zboljšali.

strij pod geslom IPACK-IMA. Prihodnji sejem bo se tembolj mednarodnega značaja, ker bodo na njem sodelovale tudi Združene ameriške države s kolektivno razstavo, ki bi priredil United Trade Center iz Milana. V okviru sejma bodo števila strokovna in tehnična zasedanja, med temi bo eno prirejeno v sklopu Evropske gospodarske skupnosti.

Ameriška gostinska oprema v Milanu

V takoiimenovanem Ameriškem gospodarskem centru v Milanu bo od 23. do 30. januarja razstava na/sodobnejše opreme za gostinske gostane (bare, restavracije, hotele, druga prenočišča in javne lokale ter vsa kovrste zavode ter ljudske, kakor tudi druge menze v podjetjih in tovarnah). Podobna razstava bo od 13. do 20. t.m. v Frankfurtu (Nemčija). Na razstavi bodo na vpogled vsakovrstne električne naprave, od hladilnikov in boilerjev do strojev za pomivanje kuhinjske opreme, za premesanje in lupljenje jesti, za pobiranje in odvažanje smeti, nadalje stroji za predelovanje, konserviranje in razdeljevanje živil in drugo.

Leta 1963 so razpečali na italijanskem trgu za okrog 7 milijard lir opreme za gostinske obrate, računajo pa, da se bo v prihodnjih letih prodaja tega blaga v Italiji še znatno povečala. Zaradi čedalje večjih zahtev sodobnega turizma, kakor tudi zaradi rastočih stroškov za vzdrževanje delovne sile je treba v hotelih in ostalih gostinskih obratih zamenjati zastarele naprave z novimi. V vsej Italiji je 13.248 hotelov, v katerih se ustavi vsako leto okrog 23 milijonov turistov in poslovnih ljudi. Razen tega so postala mesta že pretesna za graditev tovarnih in podjetij, zdaj jih gradijo pretežno v okolici mest, niti ne več v predmestjih. To narekuje ustanovitve številnih menz za delovne kadre. V Italiji je še 172.000 barov in restavracij, pa tudi številni drugi gostinski obrati so raztreseni ob avtocestah in letališčih. Lastnike vseh teh javnih lokalov, kakor tudi podjetnike bo prav gotovo živo zanimala razstava v Milanu in prireditelji predvidevajo obilne kupcije.

Razmah obmejne trgovine v letu 1964

V naše poročilo o razmahu obmejne trgovine v letu 1964, ki smo ga objavili v zadnji številki Gospodarstva, se je vrnila neturba tiskarska pomota, ki so jo verjetno popravili že sami bralci. Promet v letu 1964 se ni povečal samo za 2 milijona 350.000 lir, temveč za 2 milijardi 350 milijonov lir.

TRGOVINSKI SPORAZUM S CSSR IN TRST

Znano je, da je rimska vlada zagotovila že v prejšnjih trgovinskih sporazumih določeno količino češkoslovaškega prometa za Trst, s tem, da je pristala na češkoslovaško zahtevo, da ta plačuje pristajalske usluge z izvozom blaga. Tako se je češkoslovaški tranzit čez Trst v zadnjih letih (od leta 1960) nenadoma dvignil. Lani je bilo tako zagotovljenega Trstu okoli 400.000 ton češkoslovaškega prometa. V najnovšem italijansko-češkoslovaškem sporazumu, ki velja za leto 1965, so plafon dvignili na 500.000 ton. Dejansko so bile prejšnja leta dogovorjene količine prekoračene. O vseh podrobnostih se bodo še sporazumeli na posebnem sestanku med predstavniki tržaških Javnih skladišč in Cechofrachta, do katerega pride v kratkem.

V prvih 11 mesecih lanskega leta je češkoslovaški tranzit čez Trst dosegel 356.863 ton (dovoz iz CSSR 89.994, odvoz iz Trsta 266.869 ton).

UVOZ BENCINA V AVSTRIJO

Avstrijsko zvezno ministrstvo za trgovino in industrijsko obnovo je povečalo kontingent za uvoz bencina oprešenega za carske davke od 200 na 225 tisoč ton. Kontingent so določili lanske leto. Letos bodo uvozili morda nadaljnjih 200.000 ton bencina na osnovi carinske oprostive.

NOV SPORAZUM MED FRANCIJO IN VZHODNO NEMČIJO

Med Francijo in Vzhodno Nemčijo je bil podpisan trgovinski sporazum, ki predvideva 80-odstotno povznanje izmenjave med obema državama. Vzhodnonemška obveščevalna agencija ADN poroča, da bo Vzhodna Nemčija nabavila v Franciji celotne industrijske opreme, medtem ko bo izvažala v Francijo tekstilne stroje in optične naprave. Nemci bodo kupovali v Franciji tudi kmetijske pridelke in razno potrošno blago. Leta 1963 je trgovinska izmenjava med obema državama dosegla 15,6 milijona mark (26,4 milijona dolarjev).

SPROŠČEN UVOZ CISTOKRVNEGA GOVEDA ZA PASMO

Z namenom, da dvigne domačo živinorejo, je italijanski kmetijski ministrstvo s 1. januarjem tega leta sprostito uvoz goveda. Odpravilo je namreč količinske in druge omejitve pri uvozu cistokrvnega goveda za pasmo. Uvozniki morajo razpolagati s potrdilom iz Izvora uvožene živine.

Tudi CSSR bo imela besedo na trgu z diamanti

Kakor znano, se 80 odstotkov svetovne trgovine z diamanti vrši pod nadzorstvom londonske skupine De Beers. Pred dobrih dvema letoma se je vrnila v svetovno trgovino z diamanti organizacija Marine Diamond Corporation, ki pridobiva te dragocene kamne na morskem dnu ob zahodnoafriških obalah. Tam je v času od januarja do konca avgusta lanskega leta pridobila 192.055 karatov surovih diamantov. Proti londonski skupini De Beers pa se dvigajo v zadnjem času tudi številne družbe na evropski celine. Tako so se Belgijci in Nizozemci že odcepili od nje in imajo lastno svobodno tržišče. Slediti jim nameravajo še Venezuela, Izrael, Sierra Leone, Srednjeafriška republika in Južna Afrika. S trga v Antverpen (Nizozemska) dobavljajo Združenim ameriškim državam nad polovico in Italiji uvoza brušenih diamantov. Antverpen sledi v tem pogledu Izrael. Združene ameriške države veljajo za najvažnejšega potrošnika diamantov. Lansko leto so jih Američani uvozili za okrog 150 milijonov dolarjev. Izredno povpraševanje na ameriškem trgu je privedlo do zvišanja cen, tako je lanske leto stal karat že 800 dolarjev proti 740 dolarjem konec decembra 1963. Podražitev diamantov pa je povzročil tudi povečanje povpraševanja na nemškem trgu, kjer se zanimajo v prvi vrsti za diamante skupine De Beers iz Londona.

V zadnjem času se je razširila vest, da nameravajo tudi Sovjeti neposredno posesti v svetovno trgovino z diamanti. Sovjetska zveza je bila v preteklosti že povezana z londonsko skupino De Beers, zdaj pa se hoče glede trgovanja z diamanti povsem osamosvojiti. Sovjeti hočejo na ta način bolj kotirati Južno Afriko in pa seveda pridobiti čim več dragocenih valut iz tujine.

pomorstvo

LADJE SPLOŠNE PLOVBE

Motorna ladja »Bled« je odplula 10. t.m. z Reke proti Polcam. Ladja »Bohinj« pluje proti zahodnoafriškim pristaniščem, 21. t.m. bo pristala v Adijani. »Dubrovnik« se je 14. t.m. zadržal v Splitu, od kod nadaljuje plovo proti Reki. »Pohorje« pluje proti Monroviiji in Takoradiji. »Zelengora« je 8. t.m. odplula iz Takoradija proti Genovi, od tod pa bo obrnila na Jadran. »Bovec« je 11. t.m. zapustila Santos namenjena proti Marseilli in Jadranu. »Ljubljana« je odpotovala 9. t.m. iz Buenos Airesa proti Rio de Janeiru.

NAPOVEDANE LADJE JUGOLINJE

Odhodi iz Trsta
Proga Jadransko morje — Serverna Amerika: »Novi Vinodolski« 21. februarja;
Proga Jadransko morje — Cipri in Izrael: »Labini« konec januarja;
Proga Jadransko morje — Perzijski zaliv: »Korana« 18. jan., »Treči maj« konec jan. ali v začetku februarja;
Proga Jadransko morje — Indija in Daljni vzhod: »Kostrena« 25. januarja;
Proga Jadransko morje — Daljni vzhod: »Triglav« 20. jan.

Prihodi v Trst
»Trepca« (zav. ZDA) 18. jan., »Cma gor« (Sev. Amerika) 23. jan., »Ljubljana« (Južna Amerika) 2. februarja.

Obveščano operaterje, da so gori navedeni urniki trgovinskih ladij podvrženi morebitnim spremembam v zadnjem trenutku brez vsakršnega obvestila.

»FINCANTIERI« GRADI IN PRODAJA LADJE

V soboto bodo splovili v Združenih jadranskih ladjedelnicah v Trstu motorno ladjo za prevoz razsutih tovarov (žita ali rud) z nosilnostjo 23.725 ton. Dolga je 190, široka 23 in visoka 14 metrov, a pogreznjeni del bo znašal 9,35 metra. Novi »bulkcarrier« razpolaga s skladišči za 22.100 ton žita ali rud. Ladja je opremljena s Dieselmotorjem, ki lahko razvija 11.500 konjskih sil, oziroma hitrost 17,25 vozla na uro. V dolednem času bodo v isti ladjedelnici splovili še tri popolnoma enake ladje. Ladje je naročila državna družba Fincantieri, ki je hotela na ta način, tako poročajo, zagotoviti delavcem delo in zaslužek. Fincantieri bo ladje prodala najboljšemu ponudniku.

ZADNJIH DESET LET V CRDA. Od prehoda tržaškega ozemlja pod italijansko upravo leta 1954 pa do danes so v Združenih jadranskih ladjedelnicah v Trstu zgradili 39 petrolejskih ladij (všečvi »Carlo Cameli« z nad 90.000 t. nosilnosti) za skupnih 1.278.387 BRT; dalje 12 potniških ladij (med temi 5 prekomornikov) za 202.089 t., 282 pogonskih motorjev in turbin za 1.133.525 konjskih sil, tesarska dela za 41.000 t. in 500 »cruiserjev«.

ZVIŠANJE PREVOZNIN NA PACIFIKU

Japan Atlantic-Gulf Freight Conference in Trans-Pacific Conference, ki poslujeta na Pacifiku, sta sklenili s 15. aprilom letos zvišati prevoznino za povprečno 4 odst. Podražitev prevoznin bo prizadela kar 66 vrst blaga, najbolj pa avtomobile in tekstila; za prevoz teh se bodo namreč stroški povečali kar za 19 odst.

PRVA LADJA ZA SOVJETSKO ZVEZO. Preteklo nedeljo

Ne zastrupljajte se z zdravili

Dunajska zdravniška zbornica je napovedala boj nekritičnemu in pretiranemu uživanju zdravil, kateremu se vdajajo vedno bolj zlasti meščani. Uživanje najrazličnejših pilul in tablet, dražilnih ali pomirjevalnih, se širi s strahovito naglico na škodo človeškega zdravja. Ljudje se niti ne zavedajo, da se posledice takšnega lahkomišelnega uživanja zdravil čutijo tudi v običajnem življenju in v znanju. Tako napada ljudi, ki pretirano uživajo takšna zdravila sredstva porosto divja jeza in napadalnost. Skodljivo je tudi pretirano uživanje kofeina (kav), nikotina (kajenje) in alkoholnih pijač. Dunajske zdravniške so sklenili, da bodo izkoristili vsako priložnost, da bi z besedo in s tiskom opozarjali ljudi na vse te nevarnosti.

Zdravila podeljujejo na debelo!

Vseučiliški profesor Gino Bergami je v svojem odgovoru na uradno poizvedovanje komisije proti monopolom opozoril na nevarno razvado, ki se je razpela med srednjimi in malimi proizvajalci zdravil v Italiji. Ti namreč zaslužijo mnogo denarja s tem, da prično takoj sami izdelovati vsako količino pomembno novo zdravilsko specialiteto, ki jo izdelajo velike tuje tovarne po dolgem raziskovanju, združenim z velikimi stroški. Za reklamo in propagando za takšna zdravila, izdelana z vsi naglico, potrošijo italijanski posamezniki velikanske vsote. V letu 1963 je bilo razpoložljivih italijanskim zdravnikom nad 150 milijonov propagandnih brošur in prospektov in čez 120 milijonov vzorcev zdravil. Potujoči agenti takšnih tovarn so opravili nič manj kakor 18 milijonov obiskov pri zdravnikih. Propagandni stroški so dosegli

kar 50 milijard v enem letu. Ko je ameriška tovarna zdravil »La Roche« po dolgem proučevanju dala v prodajo pomirjevalno sredstvo »Liberium«, je pričelo takoj nato to zdravilo izdelovati več italijanskih majhnih tovarn, ki ne prodajajo svojega izdelka, ki ni izviran, prav nič ceneje, kakor je ameriški.

Vse to dopuščajo italijanski zakoni. Da bi zavarovale svoje koristi, so tuje tovarne pričele ustanovljati v Italiji lastna podjetja. Pogosto prevzemajo tudi šibkejša italijanska podjetja. Ako se bo ta razvoj nadaljeval, bodo počasi izginitle domače italijanske tovarne in Italija se bo v tem pogledu vrnila v leto 1914, je dejal prof. Bergami.

Vseučiliški profesor Gino Bergami je v svojem odgovoru na uradno poizvedovanje komisije proti monopolom opozoril na nevarno razvado, ki se je razpela med srednjimi in malimi proizvajalci zdravil v Italiji. Ti namreč zaslužijo mnogo denarja s tem, da prično takoj sami izdelovati vsako količino pomembno novo zdravilsko specialiteto, ki jo izdelajo velike tuje tovarne po dolgem raziskovanju, združenim z velikimi stroški. Za reklamo in propagando za takšna zdravila, izdelana z vsi naglico, potrošijo italijanski posamezniki velikanske vsote. V letu 1963 je bilo razpoložljivih italijanskim zdravnikom nad 150 milijonov propagandnih brošur in prospektov in čez 120 milijonov vzorcev zdravil. Potujoči agenti takšnih tovarn so opravili nič manj kakor 18 milijonov obiskov pri zdravnikih. Propagandni stroški so dosegli

kar 50 milijard v enem letu. Ko je ameriška tovarna zdravil »La Roche« po dolgem proučevanju dala v prodajo pomirjevalno sredstvo »Liberium«, je pričelo takoj nato to zdravilo izdelovati več italijanskih majhnih tovarn, ki ne prodajajo svojega izdelka, ki ni izviran, prav nič ceneje, kakor je ameriški.

Vse to dopuščajo italijanski zakoni. Da bi zavarovale svoje koristi, so tuje tovarne pričele ustanovljati v Italiji lastna podjetja. Pogosto prevzemajo tudi šibkejša italijanska podjetja. Ako se bo ta razvoj nadaljeval, bodo počasi izginitle domače italijanske tovarne in Italija se bo v tem pogledu vrnila v leto 1914, je dejal prof. Bergami.

Vseučiliški profesor Gino Bergami je v svojem odgovoru na uradno poizvedovanje komisije proti monopolom opozoril na nevarno razvado, ki se je razpela med srednjimi in malimi proizvajalci zdravil v Italiji. Ti namreč zaslužijo mnogo denarja s tem, da prično takoj sami izdelovati vsako količino pomembno novo zdravilsko specialiteto, ki jo izdelajo velike tuje tovarne po dolgem raziskovanju, združenim z velikimi stroški. Za reklamo in propagando za takšna zdravila, izdelana z vsi naglico, potrošijo italijanski posamezniki velikanske vsote. V letu 1963 je bilo razpoložljivih italijanskim zdravnikom nad 150 milijonov propagandnih brošur in prospektov in čez 120 milijonov vzorcev zdravil. Potujoči agenti takšnih tovarn so opravili nič manj kakor 18 milijonov obiskov pri zdravnikih. Propagandni stroški so dosegli

kar 50 milijard v enem letu. Ko je ameriška tovarna zdravil »La Roche« po dolgem proučevanju dala v prodajo pomirjevalno sredstvo »Liberium«, je pričelo takoj nato to zdravilo izdelovati več italijanskih majhnih tovarn, ki ne prodajajo svojega izdelka, ki ni izviran, prav nič ceneje, kakor je ameriški.

Vseučiliški profesor Gino Bergami je v svojem odgovoru na uradno poizvedovanje komisije proti monopolom opozoril na nevarno razvado, ki se je razpela med srednjimi in malimi proizvajalci zdravil v Italiji. Ti namreč zaslužijo mnogo denarja s tem, da prično takoj sami izdelovati vsako količino pomembno novo zdravilsko specialiteto, ki jo izdelajo velike tuje tovarne po dolgem raziskovanju, združenim z velikimi stroški. Za reklamo in propagando za takšna zdravila, izdelana z vsi naglico, potrošijo italijanski posamezniki velikanske vsote. V letu 1963 je bilo razpoložljivih italijanskim zdravnikom nad 150 milijonov propagandnih brošur in prospektov in čez 120 milijonov vzorcev zdravil. Potujoči agenti takšnih tovarn so opravili nič manj kakor 18 milijonov obiskov pri zdravnikih. Propagandni stroški so dosegli

kar 50 milijard v enem letu. Ko je ameriška tovarna zdravil »La Roche« po dolgem proučevanju dala v prodajo pomirjevalno sredstvo »Liberium«, je pričelo takoj nato to zdravilo izdelovati več italijanskih majhnih tovarn, ki ne prodajajo svojega izdelka, ki ni izviran, prav nič ceneje, kakor je ameriški.

Vseučiliški profesor Gino Bergami je v svojem odgovoru na uradno poizvedovanje komisije proti monopolom opozoril na nevarno razvado, ki se je razpela med srednjimi in malimi proizvajalci zdravil v Italiji. Ti namreč zaslužijo mnogo denarja s tem, da prično takoj sami izdelovati vsako količino pomembno novo zdravilsko specialiteto, ki jo izdelajo velike tuje tovarne po dolgem raziskovanju, združenim z velikimi stroški. Za reklamo in propagando za takšna zdravila, izdelana z vsi naglico, potrošijo italijanski posamezniki velikanske vsote. V letu 1963 je bilo razpoložljivih italijanskim zdravnikom nad 150 milijonov propagandnih brošur in prospektov in čez 120 milijonov vzorcev zdravil. Potujoči agenti takšnih tovarn so opravili nič manj kakor 18 milijonov obiskov pri zdravnikih. Propagandni stroški so dosegli

kar 50 milijard v enem letu. Ko je ameriška tovarna zdravil »La Roche« po dolgem proučevanju dala v prodajo pomirjevalno sredstvo »Liberium«, je pričelo takoj nato to zdravilo izdelovati več italijanskih majhnih tovarn, ki ne prodajajo svojega izdelka, ki ni izviran, prav nič ceneje, kakor je ameriški.

Vseučiliški profesor Gino Bergami je v svojem odgovoru na uradno poizvedovanje komisije proti monopolom opozoril na nevarno razvado, ki se je razpela med srednjimi in malimi proizvajalci zdravil v Italiji. Ti namreč zaslužijo mnogo denarja s tem, da prično takoj sami izdelovati vsako količino pomembno novo zdravilsko specialiteto, ki jo izdelajo velike tuje tovarne po dolgem raziskovanju, združenim z velikimi stroški. Za reklamo in propagando za takšna zdravila, izdelana z vsi naglico, potrošijo italijanski posamezniki velikanske vsote. V letu 1963 je bilo razpoložljivih italijanskim zdravnikom nad 150 milijonov propagandnih brošur in prospektov in čez 120 milijonov vzorcev zdravil. Potujoči agenti takšnih tovarn so opravili nič manj kakor 18 milijonov obiskov pri zdravnikih. Propagandni stroški so dosegli

kar 50 milijard v enem letu. Ko je ameriška tovarna zdravil »La Roche« po dolgem proučevanju dala v prodajo pomirjevalno sredstvo »Liberium«, je pričelo takoj nato to zdravilo izdelovati več italijanskih majhnih tovarn, ki ne prodajajo svojega izdelka, ki ni izviran, prav nič ceneje, kakor je ameriški.

Vseučiliški profesor Gino Bergami je v svojem odgovoru na uradno poizvedovanje komisije proti monopolom opozoril na nevarno razvado, ki se je razpela med srednjimi in malimi proizvajalci zdravil v Italiji. Ti namreč zaslužijo mnogo denarja s tem, da prično takoj sami izdelovati vsako količino pomembno novo zdravilsko specialiteto, ki jo izdelajo velike tuje tovarne po dolgem raziskovanju, združenim z velikimi stroški. Za reklamo in propagando za takšna zdravila, izdelana z vsi naglico, potrošijo italijanski posamezniki velikanske vsote. V letu 1963 je bilo razpoložljivih italijanskim zdravnikom nad 150 milijonov propagandnih brošur in prospektov in čez 120 milijonov vzorcev zdravil. Potujoči agenti takšnih tovarn so opravili nič manj kakor 18 milijonov obiskov pri zdravnikih. Propagandni stroški so dosegli

Transadria S. P. A.

IMPORT - EXPORT
TRST - Ul. Cicerone 8-II - Tel. 30-214
Skladišče: Scalo Legnami

Vse vrste lesa - eksole - furnirje
poliestere - dekorativne plastične profile - laminate
stroje in druge artikle za lesno industrijo

TRANS-TRIESTE Soc. a. r. l.

TRST - TRIESTE, Via Donata 3 - Tel. 38-827, 31-906, 95-880

UVAŽA: vse lesne sortmane in produkte gozdne industrije.

IZVAŽA: vre proizvode FIATove avtomobilске industrije in rezervne dele - Vse vrste gum tovarne CEAT in vse proizv

TRŽNI PREGLED

Italijanski trg

Na italijanskem trgu z žitaricami je mirno. Pri kupcih s pšenico se ponudba krije s povpraševanjem, medtem ko prevladuje povpraševanje za koruzo in riž. Zanimanje za je po manjšem presledku nekoliko znižalo in tudi cene se o- krepile. Slabše so kupcije z ži- vno za rejo. Cene prašičev so samo nominalne, kajti na več italijanskih trgih se kupcije raz- vijajo brez prašičev in to za- radi epidemije, ki razširja v ve- čini italijanskih hlevov. Končno ja začelo povpraševanje po ma- slu nekoliko upadati in upati je, da se bodo tudi cene začele niti; kajti v zadnjem času so se izredno dvignile zaradi veli- kega povpraševanja. Zelenjavni trg je zaradi mile zime dobro založen in tudi cene niso pre- tržnato visoke. Na vinskem trgu je povpraševanje še vedno sla- bo, kar vpliva na neugoden po- tek kupcij.

ZELENJAVA IN SADJE

MILAN. Cene veljajo za kg, vstevši embalažo. Banane 250 do 254, jabolka vrste delicious 70-180, hruške 45-60, vrste Kai- ser 100-150, rdeče pomaranče 90 do 150, mandarine 140-180, limo- ne 50-70, pesa česen (netto) 80 do 150, suha 50-80, korenje kra- jevnega pridelka 70-90, od dru-

god 85-120, cvetača 25-50, zelje 35-50, čebula 84-108, olupljene čebulice (netto) 140-168, dišča zelišča (netto) 220-350, karčofi 25-50 (lir kos), cikorija 50-90, solata 50-100, rdeč radič 140 do 250, zelen radič 130-180, pete- šilj 100-200, paradižniki 200 do 300, zelena 40-110, špinaca 90-170 lir za kg.

ZITARICE

LODI. Fina mehka domača pšenica 7300-7550, dobra merkan- tile 7000-7150, fina domača pše- nica 9500-9900, merkan tile 8850 do 9000, Manitoba 9400-9500, fi- na domača koruza 6400-6700, na- vadna 4800-4850, uvožena koru- za 4800-4950, Plata 5150-5200; ne- oluščeni riž Arborio 7000-7800, Vialone 8700-9000, Carnaroli 8600 do 8900, Vercelli 6900-7700, R.B. 7400-8100, Rizzotto 7300-7500; o- luščeni riž Arborio 15000-15.100, Vialone 18.200-18.900, Carnaroli 18.100-18.900, Vercelli 15.600 do 15.900, R.B. 14.800-15.500, Rizzot- to 14.600-14.900; uvožen ječmen 4600-4700, domač oves 4750 do 6000, uvožen 4750-4800, domača riž 6100-6300, uvožena 4500-4700; pšenična moka tipa «00» 10.000 do 11.400, krušna moka tipa «00» 9600-9700, tipa «1» 9100-9300, ko- ruza moka 6200-6300 lir za stot.

OLJE

MILAN. Oljčno olje extra 790 do 810 lir za kg, fino oljčno

olje 690-710, retificirano 600-615, olje iz zemeljskih lešnikov 455 do 470, semensko olje 380-390 lir za kg.

VINO

MILAN. Rdeče piemontsko vi- no 10-11 stop. 660-720, Barbera 13 stop. 830-880, Oltrepò pavese 10-11 stop. 660-720, mantovansko rdeče 9-10 stop. 610-660, Valpo- licella Bardolino 9-11 stop. 690 do 760, belo Soave 9-11 stop. 660-740, Raboso 10 stop. 515-625, Merlot 10-12 stop. 605-705, Reg- giano 10-11 stop. 660-690, belo vino iz Romagne 10 stop. 550 do 560, rdeče 10 stop. 550-560, toskanski Chianti 12-13 stop. 420-470 (lir za steklenico), na- vadna toskanska vina 10-11 stop. 610-660, Aretino belo 10 stop. 590-610, belo vino iz Mark 9-10 stop. 590-620, rdeče 9-10 stop. 600-620, Sansevero belo 10-11 stop. 615-635, belo vino iz Sardi- nije 12 stop. 565-585, rdeče 13-15 stop. 615-645 lir za stop./stot.

ZIVINA ZA REJO IN KLAJNA ZIVINA

MANTOVA. Goveja klavna ži- vina: voli I. 360-400, II. 280-300, krave I. 330-360, II. 210-250, jun- ci I. 420-460, II. 360-380, bikli I. 410-460, II. 350-400, teleta 50-70 kg težka 600-650, 70-90 kg 650 do 670, čez 90 kg težka 690-730; goveja živina za rejo: neodstav- ljena teleta 50-70 kg težka 750 do 850, 70-100 kg 700-750, krave mlekarice 180.000-200.000 lir gla- va, navadne krave 150-180.000, lir glava; prašiči: neodstavljene ni prašiči 350, suhi prašiči 25-40 kg težki 330, 40-60 kg 320, 60-80 kg 320, debeli prašiči 125-145 kg težki 350, 145-160 kg 360, 160 do 180 kg 357, čez 180 kg 355 lir za kg.

PERUTNINA IN JAJCA

MILAN. Živi piščanci 250-260 lir za kg, zaklani piščanci 330 do 390, žive kokoši 360-500, za- klane kokoši 650-700, žive doma- če kokoši 720-730, žive uvožene kokoši 400-450, zmrznjene uvo- žene kokoši 450-500, zaklane pe- gatke 1000-1300, zaklani golobi 1500-1700, uvožene zmrznjene pure 600-700, purani 550-650, ži- ve gosi 600-610, zaklane gosi 650-750, uvožene race 380-400, do- mače race 600, domači zaklani zajci 800-860, uvoženi zajci 600-750 lir za kg, Divjajca: fazani 1300 lir za kg, uvoženi divji zajci 400-500, jerebice 650-660, prepelice 150-160, srnjaki 900 lir za kg. Sveža domača jajca 22-25, uvožena jajca 21-22 lir za jajce.

MLECNI IZDELKI

LODI. Maslo iz centrifuge 1020 do 1030 lir za kg, uvoženo maslo 990-1010, lombardsko maslo 990 do 990, domače maslo 990-1000, emilijsko 970-980; sir grana pro- viz. 1962 1230-1260, proviz. 1963 1120-1180, proviz. 1964 950-1000, grana svez (od 1 do 30 dni) 800 do 830, ulezan (od 30 dni) 800 do 850-980, sbrinz svez 710-740, ule- zan 790-820, Emmenthal svez 760 do 780, ulezan 860-890, švicarski 900-920, francoski 880-910, pro- volone svez 700-710, ulezan 720 do 790, italico svez 610-650, ule- zan 750-760, crescenza svez 510 do 520, ulezan 610-630, gorgon- zola svez 580-590, ulezan 830-880, taleggio svez 530-680, ulezan 700 do 740 lir za kg.

MED IN VOSEK

CASALE MONF. Prvovrstni med 500-530 lir za kg, čebeljin vosek 750-800 lir za kg.

Sadje in zelenjava na tržaskem trgu

SADJE IN ZELENJAVA NA TRŽASKEM TRGU

Zaradi mile zime je tržaski trg zelo dobro založen s sadjem in zelenjavo. Nekaj povrtine prihaja tudi s tržaskih okolice, kar je prava redkost za ta letni čas. Tudi cene zelenjave so le- tosko izredno nizke v primerjavi z lanskim letom, ko je npr. 1 kg radiča stal 1200 lir. Navajamo prevladujoče cene blaga za kg prodaje na debelo (v oklepaju prodaja na drobno). Pesa 65 (120), karčofi 65 (80), kapus 65 (120), cvetača 80 (140), zelje 30 (80), cikorija 85 (160), čebula 70 (140), solata 150 (300), krom- pir 55 (80), paradižniki 160 (300), rdeč radič 200 (400), ze- len radič 120 - 220, zelena 130 (200), špinaca 150 (240); poma- ranče 70 (120), limone 80 (160), mandarine 110 (220), jabolka 65 (120), hruške 100 (180) lir za kg.

Svetovna proizvodnja sintetičnega gumija raste

V oktobru lanskega leta so na vsem svetu proizvedli 245.000 ton sintetičnega gumija proti 235.000 t. v septembru in 205.000 t. v oktobru prejšnjega leta; v vseh desetih mesecih je nanesea svetovna proizvodnja 2.307.500 ton proti 2.002.500 t. v istem času leto poprej. Pojav sintetičnega gumija na svetu je do- segla oktobra 242.500 t. proti 235.000 t. v septembru in 225.000 t. v oktobru 1963, od januarja do konca oktobra pa so na vsem svetu porabili 2.190.000 ton sintetičnega gumija proti 1 mi- lionu 942.500 t. v prvih desetih mesecih prejšnjega leta. Konec lanskega oktobra je bilo v sve- tovnih zalozah 490.000 ton sint. gumija ali prav toliko kakor ob koncu septembra, dočim so zna- šele zaloge konec oktobra 1963 samo 440.000 ton.

Vestnik KMEČKE ZVEZE

Kmetijski tečaji naj bodo v slovenskem jeziku

Naši kmetje se pritožujejo, ker na Tržaškem ne prirejuje več strokovnih tečajev o kmetij- stvu v slovensčini. Nekdaj jih je sicer prirejala naša Kmečka zveza, toda sedaj si zaradi po- manjkanja denarnih sredstev te- ga ne more več dovoliti. Po- manjkanje takih tečajev se čuti prav sedaj, ko je že zima in imajo naši kmetovalci največ časa, katerega bi prav lepo iz- koristili s posejanjem takšnih tečajev v večernih urah.

Pri tržaški trgovinski zbornici posluje poseben konzorcij za tehnično izobrazbo (Consorzio provinciale per l'istruzione tec- nica), v katerem so predstavi- niki pravzaprav vsega javnega življenja v Trstu. kakor trgov- cev, industrijev, brodarjev, so- cialnega skrbstva in pokrajni- skega kmetijskega nadzornstva.

Konzorcij prireja redne večer- ne tečaje o najrazličnejših stro- kah, a nobenega v slovensčini. Kmečka zveza se zdaj poteguje za to, da bi konzorcij prirejal tudi posebne kmetijske tečaje v slovenskem jeziku za naše kmete. Konzorcij je zagotovil, da bo predloge Kmečke zveze skrbno proučil. Toda treba je pribiti, da čas hiti in da bodo morali kmetje prav kmalu zo- pet na delo.

Semenski krompir kmetovalcem

Goriško kmetijsko nadzorni- štvu je najavilo, da bodo preli- letos kmetje in spolvinarije do- varni prispevek v višini 1 mi- liona lir za nabavo domačega (i- talijanskega) semenskega krom- pira. Vsakemu neposrednemu obdelovalcu bodo podeli po dva stotca, a spolvinarjem po en stot semen. Prispevek za vsak stot bo znašal 1000 lir. Prizadeti morajo predložiti proš- njo za prejem prispevka na se- dežu kmetijskega nadzornstva ali njegovih sekcij najkasneje do 25. februarja.

Živo srebro čedalje bolj dragocena kovina

Za kaj vse ga uporabljajo - Po proizvodnji prednjačita Italija in Španija

Ze leto čim spremljajo na sve- tovnih borzah s surovinami trd- no vzpenjanje tečaja živemu srebru. Svetovno časopisje ko- mentira ta pojav najrazličneje. Vsekakor se industrijska ora- ba čedalje večja, a po drugi stra- ni igra živo srebro važno vlogo tudi pri oboroževanju. Živo srebro (Hydargyrum — okrajsava Hg) je srebrenobela pri navadni temperaturi tekoča (ledeča ima pri 39 stop. C pod ničlo, vrelišče pa pri 357 stop. C nad ničlo), zelo težka (njena specifična teža znaša 13,60) in strupena leskeča se kovina. U- porablja se tako v čistem stan- ju kakor v spojnih. V čistem stanju je redka, v kameninah pa je razprostrljena v obliki majhnih kapljic, večinoma kot rdeči cinobir (žvepleno živo srebro ali sulfid ž. srebra). Iz cinobira pridobivajo ž. srebro s praženjem in usadanjem hlapi- v velikih zgolovovalnih napra- vah (kondenzatorjih). V promet ga postavljajo v posebnih jek- lenkah.

Živo srebro topi druge kovi- ne, izvzemi železo, nikelj in pla- tino, to se pravi, da tvori z njimi take imenovane amalga- me. Uporabljajo ga za pridobi- vanje zlata in srebra z izloče- vanjem teh kovin iz kamenin, najbolj pa za polnilno pri znan- stvenih aparatih (termometer, barometer, zračne črpalke idr.), za amalgame pri zobnih plom- bah, kot zdravilo (sivo mazilo iz lanolina, olja, zemeljske o- reha, svinjske masti, kostruno- vega loja, rdeče mazilo iz oki- sa -vega srebra in vazelina, bel- precipit - iz živorsrebrnega klo- rida, amonijaka in vode, kot zunanje mazilo z mastjo ali va- zelinom zoper uši) in pri izde- lavi razstreliva.

KJE PRIDOBIVAJO ŽIVO SREBRO

Živo srebro pridobivajo pred- vsem v Italiji (Monte Amiata), in v Španiji (Almaden), v manj- ši meri pa še v Mehiki, Zdru- ženih ameriških državah (Kali- fornija), Sovjetski zvezi (Kavkaz), na Kitajskem, pa tudi v Jugo- slaviji (v Irtriji). Ze v letih 1954-57 se je tečaj živemu srebru povzpel zelo vi- soko, nakar je prišel nenadno popuščati. Pred kakimi osem- najstimi meseci se je spet začel dvigati in zdaj je že prešel od 300 na 500 dolarjev za jeklenko (76 funtov). Škok cene je seve- da pomislil proizvodnjo in u- stvaril ugodno konjunkturo to- di za Italijo. Ako računamo po- vrpčno proizvodnjo živega sre- bra na vsem svetu in v zadnjih treh petletjih ugotovimo, da je najvažnejša proizvajalka te dra- goocene kovine Italija z 2.000 to- nami na leto (od januarja do konca septembra lani so v Ita- liji proizvedli 1.408 ton ž sre- bra proti 1.355 tonam v istem času prejšnjega leta), sledijo jo vrsti Španija s 1.500 t, Zdru- žene ameriške države s 300 do 400 t, Mehika s 350 t, in Ki- tajska s 250 tonami letno.

Zakaj uporabljamo živo sre- bro? Živo srebro uporabljamo pretežno v dveh industrijskih sektorjih: v čistem stanju kot polnilno pri znanstvenih napra- vah, s kemičnimi primesmi pa pri izdelovanju razstreliva (za detektorje); zlasti je ž. srebro važno za pripravljanje razstre- liva. Navzile silnemu napredku v razvoju kemične industrije je namreč pokalno živo srebro še vedno najboljša in najcenejša eksplozivna snov (pokalno živo srebro pridobivajo iz čistega ž. srebra s pomočjo solitrove kis- line in alkohola.

ODLOČILEN JE AMERSKI TRG

Zaradi tega nabavljajo Zdru- žene ameriške države že od ne- kdaj velike količine te kovine za potenciranje svoje vojaške sile in polnijo strategične zalo- ge. Povpraševanje na ameri- škem trgu je bilo veliko zlasti med vojno. ZDA so tedaj ku- povale živo srebro predvsem v Španiji in Mehiki, kakor tudi od domačih proizvajalcev v Ka- liforniji. Toda medtem ko so se že tedaj v Kaliforniji, Me- hiki in drugod proizvajalci bo- rili s silnimi težavami, je šlo *Spancem* in *Italijanom* poslo- vanje z ž. srebrom lepo od rok. Oni razpolagajo namreč z bo- gatimi in geografsko zgosteni- mi ležišči cinobira, zato so te- daj, kakor tudi sedaj, izvažali živo srebro po razmeroma ugod- nih cenah. V ZDA in Mehiki pa imajo nešteto majhnih, ne pa bogatih ležišč, ki se jih ne spla- ča izkoriščati, razen če ni po- vpraševanje na domačem trgu izredno veliko.

ATOMSKI REAKTORJI IN KOREJSKA VOJNA

V bistvu ni bilo na svetov- nem trgu z živim srebrom o- membe vrednih sprememb v gibanju tečajev vse do 1954. le- ta. Tedaj so začeli uporabljati živo srebro kot sredstvo za za- viranje in nadzorovanje jedr- skih reakcij. Strateške zaloge so se pričele naglo polniti, pa tudi industrijski obrati so po- trebovali mnogo kovine za iz- delavo atomskih reaktorjev. Te- čaj se je začel vrtoglavo dvi- gati in povpraševanje je dose- glo višek za časa korejske vojne. Zaradi preneglega šoka cen so v Italiji uvedli izredni da- vek na proizvodnjo, da bi ome- jili čisti dobitek v proizvajal- nih podjetjih. Po prenehanju vojne na Koreji je bil ponehala tudi uporaba ž. srebra v atom- ske namene. V atomskih plav-

Kmet in vrtnar sredi januarja

NA TRAVNIKI: Nadaljuje- mo z branjem in gnojenjem travnikov. Sedaj uporabljamo za gnojenje težje raztopno To- maževo žlindro, pozneje bomo uporabili še kalijeva gnojila in dušik. Ta gnojila so laže top- ljliva, zato jih trosimo tik pred pričetkom rasti ali med njo. Dušika ne smemo dajati v pre- velikih količinah. Gnojenje tra- vnikov mora biti vsestransko. Če gnojimo samo s Tomaževo žlin- dro, bomo po večletnem buj- nem razvoju detelje ugotovili pleske na travnikih. Le popolno gnojenje je porok za trajni pri- delek.

NA NJIVI: Čim se zemlja odcedi, moramo preorati še ne- preorane površine. Dobro bo, če že sedaj zadelamo hlevski gnoj, čim se namreč tempera- tura v tleh dvigne, se bo za- čelo razkrajanje gnojla po mi- kroorganizmih in rastočim rast- linam se bodo odpirale zaloge hrane.

Švica potrebuje 6.000 kmečkih delavcev

V lanskem letu so v švica- rskem kmetijstvu zaposlili 5.600 kmečkih delavcev iz tujine, in sicer 3.800 Špancev, 1.500 Jugo- slovanov, 200 Tunizijcev in 100 Portugalcev. Švicarski kmetij- ski strokovnjaki naglašajo, da je rodil najem delavcev iz tui- ne dobre sadove. Kot kažejo gornji podatki, je največ kme- čkih delavcev dobavila Španija, za njo pa Jugoslavija, le malo jih je prišlo iz Tunizije in Por- tugalce. Letos bo švicarsko kmetijstvo potrebovalo vsega 5.500 do 6.000 kmečkih dela- vcev iz tujine.

Lani so po vsem svetu pridelali veliko orehov

Po podatkih ameriškega kme- tijskega ministrstva so lansko leto pridelali na svetu 174.000 ton orehov, kar pomeni 2 odst. več kot 1963. leta in 8 odst. več kot je znašal povprečni let- ni pridelek v zadnjih letih (pri tem niso ameriški strokovnjaki upoštevali pridelka v vzhodno- evropskih deželah in LR Kitaj- ski). Pridelek orehov se je lani povečal v Franciji, Indiji, Tur- čiji in Združenih ameriških dr- žavah (tu e narasel za okrog 1.100 t.); medtem ko je v Ita- liji celoten pridelek nazadoval, je bilo pri nas, na Krasu, ve- liko orehov.

TRG OBVLADAJE ITALIJANI IN ŠPANCI

Vse to je potisnilo ceno ž. srebra na svetovnem trgu na- vzdol. Šibkejši proizvajalci, kot na primer Mehikanci in Kali- forniji, so nenadoma izgubili z mednarodnega konkurenčnega prizorišča, a na drugi strani so se toliko bolj uveljavili Itali- jani in Španci. Ker je cena na mednarodnem trgu popustila, so izvoz skrčili in delali rajši za zalogo. Medtem se je cena polagoma bolj utrdila. Potro- šniki so se namreč zavedali, da bi morali kovino predrago pla- čati, če bi se predlogo obotav- ljali z nakupom; zato so iz previdnosti pričeli naglo polniti svoja skladišča. Tedaj je po- stalno jasno, da bočajo italijan- ski in španski proizvajalci raz- vneti medsebojne konkurence - teoretično je šlo za nekaj tih sporazum — in da bi ponovno izkoriščanje mehikiških in ame- riških zapuščenih rudnikov za- htevalo velike vsote denarja za obnovo rudnikov in drugih u- treznih obratov, čistilnic idr.

Tečaj živega srebra se lahko nenadoma ustali na ravni 500 dolarjev za jeklenko in nato spet prične nenehno popuščati, dokler ne bi iz rudnikov v ZDA in Mehiki ter drugod po svetu postavili na trg dopolnilnih ko- ličin kovine. Najbolj verjetno pa je, da se hočejo evropski proizvajalci izogniti pretiranu vzpenjanju cen; kajti le z ohranitvijo sleh v določenih me- jah lahko sklepaajo dolgoročne pogodbe, ki jim zagotavljajo popolno zaposlitev delovnih ka- drov in visoko izkoriščanje pro- izvodne zmogljivosti. Sicer ra- čunajo strokovnjaki, da se se- danjaj tečaj v bližnji bodočnosti ne bo znižal.

IMPEXPORT

UVUZ - ZVUZ - ZASLOPŠIVA
TRST, Ul. Cicerone 8
Telet. 38-136 - 37-725
Uddelek za kolonialno blago
Ul. del Bosco 20 Tel. 50010
Telegr. Impexport - Trieste

„GOSPODARSTVO“

Izhaja tedensko • Uredništvo in uprava: Trst, Ulica Geppa 9. tel. 38-933 • Cena: posamezna številka 100 lir • Post. tek. rač. »Gospodar- stvo« št. 11-9396 • Za Jugoslavijo letna 1200 din, polletna 600 din. Naroča se pri ADIT, Državna za- ložba Slovenije, Ljubljana, Stari trg 3-1, tek. rač. 600-14-603-86. Za ostalo inozemstvo 4 dolarje letno. Cene oglasov: za vsak mm višine v širini enega stolpca 60 lir • Od- govorni urednik: dr. Lojze Berce. Založnik: Založba »Gospodarstva« • Tiskarna Založništva tržaškega tiska (ZTT) • Trst, Ul. Montecchi 6

AVTOPREVOZNIŠKO

PODJETJE

A. POŽAR

TRST - VIA BOCCACCIO, 3
Tel. 23-373

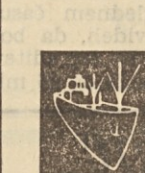
Prevzemamo vsakovrstne pre- voze za tu in inozemstvo - Po- strežba hitra. - Cene ugodne

Intereuropa Koper

MEDNARODNA ŠPEDICIJA IN TRANSPORT

KOPER - TELEF. 21-830 - TELEX 03517

PREDSTAVNIŠTVO v Trstu, via Roma, 15 - Tel. 37-823

Dodajanje ledu in vskladiščenje blaga — Kvantitativni prevzem — Poslovanje na mednarodnih sejnih in razstavah — Redni zbirni promet iz evropskih centrov — Mednarodni cestni transport blaga z lastnimi kamioni po kopnem, po morju, po rekah in zraku — Čarjenje blaga — Transportno zavarovanje blaga — booking ladijskega pro- stora — Kontrola transportnih dokumentov — strokovno pakiranje.

FILIALE:

Koper, Ljubljana, Maribor, Zagreb, Zagreb-sejem, Sežana, Kozina, Prevalje, Nova Gorica, Rožna do- lina, Jesenice, Rijeka, Beograd, Novi Sad, Subo- tica, Celje, Podgorje, Sarajevo, Bar, Zrenjanin, Dimitrovgrad.

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN

VZDRUŽUJE Z MODERNIMI TOVORNO — POTNISKIMI LADJAMI REDNO PROGO

JADRAN — JUZNA AMERIKA,

JADRAN — ZAHODNA AFRIKA,

REDNO LINIJO OKOLI SVETA

ter nudi ladijske prevoze po vsem svetu z modernimi tovornimi ladjami od 8.000 do 18.000 ton nosilnosti.

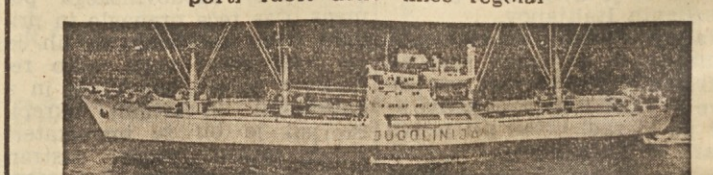
Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja: SPLOŠNA PLOVBA, PIRAN, Zupancičeva 24, Telegram: PLOVBA-PIRAN, Telex: 035-22 in 035-23, Telefoni: 73-470 do 73-477 in na naše agente po vsem svetu.

Gestisce i servizi merci e passeggeri sulle linee:
ADRIATICO — NORD EUROPA (servizio celere ed espresso)
ADRIATICO — partenze da Rijeka ogni 7 giorni
ADRIATICO — NORD AMERICA (North of Hatters)
ADRIATICO — partenze ogni 10 giorni
ADRIATICO — SUD AMERICA
ADRIATICO — partenze ogni 20 giorni
ADRIATICO — LEVANTE
ADRIATICO — partenze ogni 7 giorni
ADRIATICO — IRAN — IRAQ
ADRIATICO — partenze ogni 30 giorni
ADRIATICO — INDIA — PAKISTAN — BURMA
ADRIATICO — partenze ogni 30 giorni
ADRIATICO — ESTREMO ORIENTE
ADRIATICO — partenze ogni 30 giorni
ADRIATICO — GOLFO MESSICO
partenze ogni 20 giorni

con 55 moderne e rapide navi, 562 cucette e 351.313 B.R.T.

La «JUGOLINIJA» accetta il trasporto di merci anche in porti fuori delle linee regolari

TRASPORTARE LE MERCI E VIAGGIARE CON LA «JUGOLINIJA» - RIJEKA

PRIZNANO MEDNARODNO

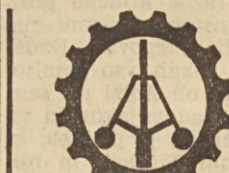
AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

LA GORIZIANA

Gorica Via D. d'Aosta N. 180 - Tel. 28-45, 54-00 Gorica

PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSNEGA BLAGA

Posebni pogoji za prevoz blaga v Jugoslavijo

adriaimpex s.p.a.

TRST - Via della Geppa, 9

Telef. 38-770, 29-135

IMPORT - EXPORT industrijskih proizvodov